

A magyar–észti kapcsolatok 1945–1991 között a testvérvárosi kapcsolatok tükrében

A második világháborút követő időszakban Észtország és Magyarország is a korábitól eltérő politikai helyzetbe került, amely a köztük fennálló kapcsolatok minden formájára hatással volt. A két világháború között kezdődött, polgári indíttatású, de az állam által támogatott, közvetlen, szabadon működő néprokorsági mozgalom helyébe (mely letette a két állam közötti intézményes kapcsolatok alapját) egy felülről szabályozott, idegen nagyhatalom ellenőrzése alatt álló rendszer lépett. Így 1945 és 1991 között egy más típusú, korlátozottabb viszony jött létre a két nép között. A személyes kapcsolatok, az egyének szintjén történő, informális együttműködés viszont nagyobb szerepet kapott a korszakban a kapcsolattartásban és -építésben.

A személyes kapcsolatok és a formális, hivatalos szintű kapcsolatok összefonódása, egymásra gyakorolt hatása, párhuzamai, közös vagy éppenséggel ellentétes fejlődése, érdekei, alakulása nyomon követhetőek a testvérvárosi kapcsolatokban is. Az 1945–1991 közötti korszak magyar–észti testvérvárosi kezdeményezéseinek létrejötte és működése, tartalma, eseményei bemutatásán keresztül szeretnék rávilágítani a kapcsolatokat befolyásoló körülményekre, a háttérben álló tényezőkre és az ebből kifolyó lehetőségekre és eredményekre. Hogyan értelmezhető egy-egy esemény a politika és az egyén szintjén? Milyen hangsúlyok jellemzik a testvérvárosi kapcsolatokat, milyen szerepet kapnak a különböző területek (pl. kultúra, sport, politika) a kapcsolatépítésben? Kinek, mi, miért érdekes a testvérvárosi kapcsolatokban? Milyen eltérések és hasonlóságok fedezhetőek fel a Tallinn–Szolnok és Tartu–Veszprém kapcsolatban?

A 20. századi magyar–észti kulturális kapcsolatok kutatását 2011-ben kezdtem meg: azok szélesebb kontextusban való elhelyezésével, a körülmények, lehetőségek, a személyes mozgástér és motivációk feltárásával foglalkozom, melyeket az adott, hivatalos kontextusba helyezve vizsgálom. Ehhez anyagot – a viszonylag csekély szakirodalom és levéltári források mellett, melyet gyakran erős forráskritikát is igényelnek – az érintett személyekkel készített, az ő emlékeiket feltáró interjúk szolgálnak. Jelen esetben elsősorban a hivatalos beszámolókra, a látogatásokról, kapcsolat kiépítéséről szóló összefoglalókra, illetve a tolmácsok, helybéliek emlékeire támaszkodik az előadás.